

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ และ ความต้องการบริการข่าวสารทันสมัย ของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ 6 แห่ง ในปีการศึกษา 2534 จำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 371 คน ทั้งนี้ไม่รวมถึงอาจารย์ประจำคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เนื่องจากระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล คณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรยังเป็นโครงการจัดตั้งคณะ เกษศาสตร์ และได้รับอนุมัติจัดตั้งให้เป็นคณะ เกษศาสตร์ เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2537 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย (ภาคผนวก ข) เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย และขอรายชื่ออาจารย์จากกองการเจ้าหน้าที่ ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2535 โดยคัดลอกจากแบบบัญชีถือจ่ายเงินเดือนข้าราชการ ประจำปีงบประมาณ 2535 ของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ทั้งนี้ ไม่รวมอาจารย์ที่อยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อ ลาคลอดบุตร ลาอุปสมบท และฝึกอบรมหรือดูงาน

ผู้วิจัยจัดกลุ่มสาขาวิชาที่อาจารย์สังกัด โดยอาศัยคำจำกัดความของคำว่า Pharmacy (Field of study) ของ Soloway (1977) คำว่า Pharmacy ของ Burlage (1981) การแบ่งสาขาวิชาตาม ISCED (International Standard Classification of Education) ขององค์การ UNESCO (1976) และ การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534) แบ่งออกเป็น 6 สาขาวิชา (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค) ดังนี้

1. สาขาวิชาเภสัชกรรม (Pharmacy or Pharmaceutics)
2. สาขาวิชาเภสัชเคมี (Medicinal or Pharmaceutical Chemistry)
3. สาขาวิชาเภสัชวิทยา (Pharmacology)
4. สาขาวิชาเภสัชเวทและเภสัชพฤกษศาสตร์ (Pharmacognosy and Pharmaceutical Botany)
5. สาขาวิชาเภสัชอุตสาหกรรม (Manufacturing Pharmacy or Industrial Manufacturing Pharmacy)
6. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น สาขาวิชาสรีรวิทยา สาขาวิชาจุลชีววิทยา และสาขาวิชาชีวเคมี

จำนวนอาจารย์ที่ใช้เป็นประชากรในการวิจัย สรุปได้ดังนี้
(ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนอาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชา
และมหาวิทยาลัย

สาขาวิชา	มหาวิทยาลัย						รวม
	จุฬาฯ	มหิดล	เชียงใหม่	สงขลา	ขอนแก่น	ศิลปากร	
เภสัชกรรม	18	14	31	16	15	19	113
เภสัชเคมี	21	20	14	5	7	2	69
เภสัชวิทยา	14	10	-	-	2	5	31
เภสัชเวทและเภสัช พฤกษศาสตร์	21	15	8	7	4	3	58
เภสัชอุตสาหกรรม	8	8	5	16	5	5	47
สาขาวิชา ที่เกี่ยวข้อง	31	22	-	-	-	-	53
รวม	113	89	58	44	33	34	371

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามการจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ
เภสัชศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง

ชุดที่ 2 แบบสอบถามการใช้และความต้องการบริการข่าวสารทันสมัย
ของอาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์

รายละเอียดของการสร้างแบบสอบถาม ชุดที่ 1

การสร้างแบบสอบถามการจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ
เภสัชศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและการ
ให้บริการข่าวสารทันสมัย ของห้องสมุดที่จัดให้แก่อาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยผู้วิจัย ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร
งานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย
คำถามปลายปิด และปลายเปิดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพการจัดบริการข่าวสารทันสมัย ประกอบด้วยคำถาม
เกี่ยวกับประเภทของบริการข่าวสารทันสมัยที่ห้องสมุดจัดบริการ บุคลากรที่
รับผิดชอบ นโยบายการจัดบริการ การประชาสัมพันธ์ ปัญหาในการดำเนินงาน
และโครงการในการจัดบริการข่าวสารทันสมัย

ตอนที่ 2 การจัดบริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภททั้ง 5 ประเภท
ได้แก่ รายชื่อหนังสือใหม่ ข่าวสารห้องสมุด บริการคัดเลือก และเผยแพร่
สารนิเทศ บริการเวียนวารสาร บริการหน้าสารบัญวารสาร และบริการ
จัดแสดงหรือสิ่งพิมพ์ใหม่ โดยกล่าวถึง ผู้รับผิดชอบจัดบริการ กำหนดออกหรือ
ความถี่ ขอบเขตของบริการวิธีการเผยแพร่ไปยังผู้ใช้บริการ การประเมินผล
การใช้บริการและปัญหาในการจัดบริการ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำเสนอในบทที่ 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน
ในการวิเคราะห์ และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการใช้ และ
ความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เภสัชศาสตร์

รายละเอียดของการสร้างแบบสอบถาม ชุดที่ 2

การสร้างแบบสอบถาม การวิจัยและความต้องการบริการข่าวสารทัศน์สมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์จัดทำขึ้น เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในการวิจัย และความต้องการบริการข่าวสารทัศน์สมัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือ วารสาร งานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม การจัดบริการข่าวสารทัศน์สมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถามประกอบด้วยคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด

รายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามรวม 3 ข้อ คือ คำถามเกี่ยวกับสาขาวิชา และมหาวิทยาลัยที่สังกัด เป็นคำถามปลายเปิด 1 ข้อ และสภาพการผลิตผลงานทางวิชาการ เป็นคำถามปลายปิด โดยให้เลือกตอบ 1 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับจำนวนผลงานทางวิชาการที่ผลิตและกำลังผลิต เป็นคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

สำหรับประเภทของผลงานทางวิชาการนั้น ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร คำจำกัดความผลงานทางวิชาการของ ทบวงมหาวิทยาลัยในเอกสารแนบท้ายหนังสือเวียนที่ ทม 0202/ว.6 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2527 เรื่องแก้ไข คำจำกัดความของผลงานทางวิชาการ

ผู้วิจัยได้สรุปลักษณะของผลงานทางวิชาการที่มีความคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ คือ

1. ผลงานวิจัย
2. บทความทางวิชาการ
3. ตำรา/หนังสือ
4. เอกสารคำสอน/เอกสารประกอบการสอน

ตอนที่ 2 การวิจัยและปัญหาในการให้บริการข่าวสารทัศน์สมัยประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด โดยถามเกี่ยวกับระดับการให้บริการแหล่งสารสนเทศ การให้บริการข่าวสารทัศน์สมัยประเภทต่าง ๆ แหล่งที่ทราบถึงบริการ ระดับการให้บริการข่าวสารทัศน์สมัย

แต่ละประเภทเทียบกับวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ และปัญหาในการใช้บริการ
ข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภท

ตอนที่ 3 ความต้องการให้ห้องสมุด จัดบริการข่าวสารทันสมัย
ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการบริการแต่ละประเภท กำหนดออก
หรือความถี่ของบริการแต่ละประเภท วิธีจัดบริการ และระดับความต้องการ
บริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภท จากนั้นตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ
จำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด นอกจากนี้ยังมีคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ
ในการจัดบริการข่าวสารทันสมัย 1 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

สำหรับคำถามเกี่ยวกับระดับการใช้จ่ายหรือระดับความต้องการ ผู้วิจัย
ได้กำหนดระดับให้ผู้ใช้จ่ายตอบ 5 ระดับ ดังนี้ คือ

<u>ระดับการใช้จ่ายหรือความต้องการ</u>		<u>ค่าคะแนน</u>
ใช้จ่ายหรือต้องการมากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
ใช้จ่ายหรือต้องการมาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ใช้จ่ายหรือต้องการปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
ใช้จ่ายหรือต้องการน้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
ใช้จ่ายหรือต้องการน้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด คือ แบบสอบถามการจัดบริการ
ข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง และ
แบบสอบถามการใช้จ่ายและความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์
คณะ เกษศาสตร์ไปทดสอบดังนี้

1. . แบบสอบถามการจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุด
คณะ เกษศาสตร์และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง ทดสอบกับบรรณารักษ์ห้องสมุด
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และห้องสมุดคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
และบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รวม 4 คน
เมื่อ วันที่ 16 ธันวาคม 2534 เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

2. แบบสอบถามการใช้และความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของ อาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ทดสอบกับอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 10 คน อาจารย์คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และอาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2535 เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

หลังจากที่ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้บันทึกทรัพย์สินประจำตัวอาจารย์คณะ เกษศาสตร์บนแบบสอบถามเพื่อใช้ตรวจสอบและติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม การจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามที่ปรับปรุง และแก้ไขแล้ว ให้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดที่ให้บริการอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และหอสมุดพระราชวัง สนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2535 และขอรับคืน วันที่ 18 สิงหาคม 2535

2. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังคณบดี คณะ เกษศาสตร์ ทั้ง 6 แห่ง เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2536 และได้นำแบบสอบถามการใช้และความต้องการ บริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว (ภาคผนวก ง) แจกแก่อาจารย์ คณะ เกษศาสตร์โดยทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตนเอง รวมทั้งสิ้น จำนวน 371 ชุด และขอรับแบบสอบถามคืน ภายใน 3 สัปดาห์ สำหรับแบบสอบถามที่ได้รับคืนผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบรหัสประจำตัวกับ รายชื่ออาจารย์ และได้ส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ไปยังผู้ที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืน โดยตรง เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2536 และขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถาม คืนผู้วิจัย ภายในวันที่ 25 มีนาคม 2536 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 254 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.46

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ชุดที่ 1 การจัดบริการข่าวสารทันสมัยของห้องสมุดคณะ เกษศาสตร์ และห้องสมุดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมารวบรวมและนำเสนอไว้ใน บทที่ 2

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ชุดที่ 2 การใช้บริการและความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยของอาจารย์คณะ เกษศาสตร์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Packages for the Social Sciences/ Personal Computer Plus (SPSS/PC+)) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน มีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และ สภาพการผลิตผลงานทางวิชาการ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้และปัญหาในการใช้บริการข่าวสารทันสมัยประเภทต่าง ๆ
 - ระดับการใช้แหล่งสารสนเทศ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - การใช้บริการข่าวสารทันสมัยประเภทต่าง ๆ และแหล่งที่ทราบถึงบริการ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - ระดับการใช้บริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภทเทียบกับวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - ปัญหาในการใช้บริการแต่ละประเภท วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการข่าวสารทันสมัย
 - ระดับความต้องการบริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภท วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - กำหนดออกและวิธีการจัดบริการของบริการข่าวสารทันสมัยแต่ละประเภทที่ต้องการ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - ระดับความต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการข่าวสารทันสมัย

แต่ละประเภทจำแนกตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเอฟ (F-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความต้องการบริการข่าวสารทันสมัย ของอาจารย์แต่ละสาขาวิชา เมื่อจำแนกตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ

ทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยของความ ต้องการบริการข่าวสารทันสมัย แต่ละประเภทจำแนกตามสาขาวิชาที่อาจารย์สังกัด และวัตถุประสงค์ในการใช้ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance = F-test) ถ้าทดสอบพบค่าเฉลี่ย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของ Duncan

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยที่ได้เพื่อทราบระดับการใช้ และระดับความต้องการ กำหนดการแปรค่าเฉลี่ยตามมาตรวัดทัศนคติแบบ Likert -type-scale ดังนี้

4.51 - 5.00	ความหมาย	ใช้หรือต้องการมากที่สุด	(มส)
3.51 - 4.50	ความหมาย	ใช้หรือต้องการมาก	(ม)
2.51 - 3.50	ความหมาย	ใช้หรือต้องการปานกลาง	(ป)
1.51 - 2.50	ความหมาย	ใช้หรือต้องการน้อย	(น)
1.00 - 1.50	ความหมาย	ใช้หรือต้องการน้อยที่สุด	(นส)

เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าทางสถิติและสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลที่ได้ในรูปแบบตารางและการบรรยาย ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะใน บทที่ 5